

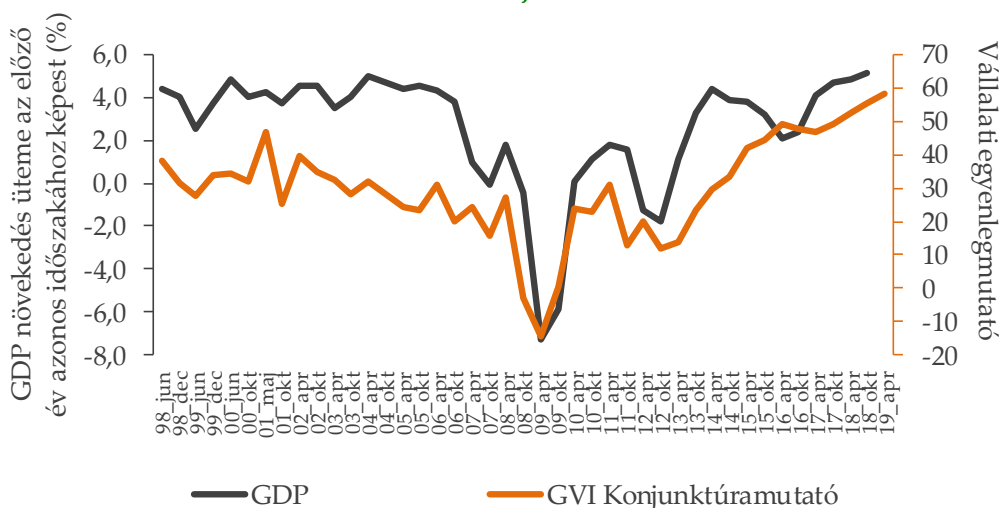
Az MKIK GVI 2019. áprilisi féléves konjunktúrafelvételének eredményei

Az MKIK GVI legfrissebb vállalati konjunktúravizsgálata 2817 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az eredmények szerint a konjunktúramutató értéke 2019 áprilisában 58 ponton áll. Ez az érték az adatfelvétel kezdete, 1998 óta a legmagasabb.

Tehát a vállalkozások továbbra is nagyon kedvezőnek ítélik meg az üzleti klímát, a 2017 októbere óta tartó javuló tendencia tovább folytatódott. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a jövőbeni üzleti helyzetre vonatkozó várakozások optimistábbakká váltak az elmúlt fél év során.

A bizonytalansági mutató értéke egy ponttal csökkent az októberi értékhez képest, jelenleg 36 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése egyöntetűbbé vált a legutóbbi adatfelvételhez képest.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása

	2017. okt.	2018. ápr.	2018. okt.	2019. ápr.
GDP	4,7	4,9	5,1	
GVI Konjunktúramutató	49,0	52,6	55,5	58,2

Forrás: KSH, GVI 2019

Megjegyzés: GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 0

GDP bal oldali tengely

GVI Konjunktúramutató: jobb oldali tengely

A kedvező üzleti klímát leginkább a döntően, vagy részben külföldi tulajdonban lévő, a döntően exportáló, illetve az 50 főnél nagyobb

méretű cégek jelzik – e cégek üzleti várakozásai a legkedvezőbbek. Ágazatok szerint leginkább az egyéb gazdasági szolgáltatások területén

GHT 2019. május

tevékenykedő cégek várakozásai váltak optimistábbakká 2018 októberéhez képest, ugyanakkor az ipari, az építőipari, valamint a kereskedelmi cégek továbbra is a szolgáltatóknál pozitívabban értékelik várakozásaikat.

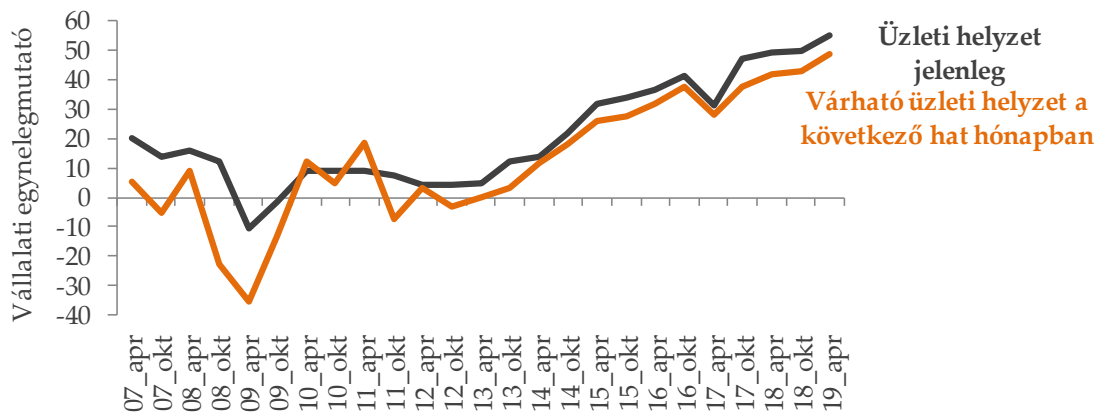
A GVI Konjunktúramutató négy komponensből áll:

- várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
- megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
- gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

- építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban.

Mind a jelenlegi, mind a várható üzleti helyzetet pozitívabban ítélik meg a vállalkozások, mint az előző félévben. A jelenlegi üzleti helyzet mutatója 5, a várható üzleti helyzeté pedig 6 ponttal javult 2018 októberéhez képest, a jelenlegi üzleti helyzet mutatója így most 55 ponton áll, a várható üzleti helyzeté pedig 49 ponton.

2. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Üzleti helyzet

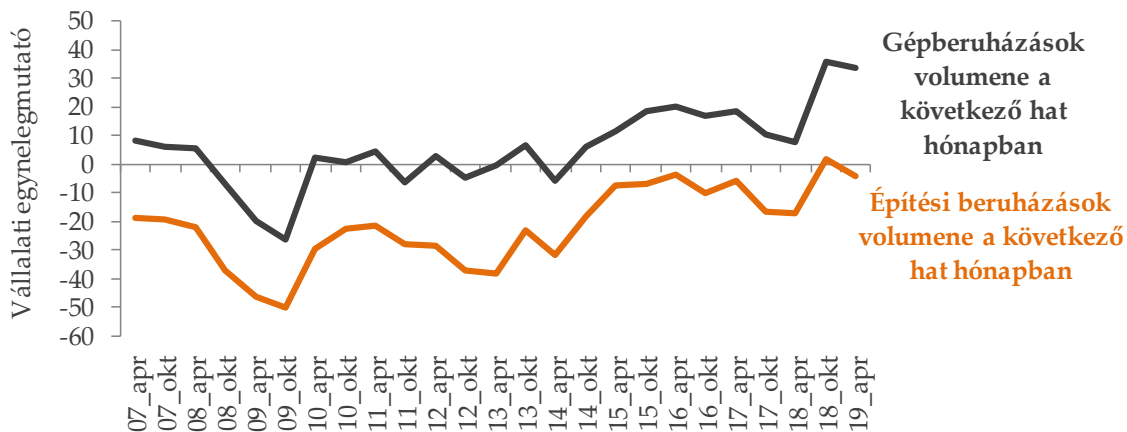
Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A gépberuházások várható volumene 34, míg az építési beruházásoké -4 ponton áll. Mindkét mutató esetében visszaesés történt októberhez viszonyítva: az építési beruházások várható

volumene esetében 6, míg a gépberuházások esetében 2 ponttal csökkent a mutató az előző félévi értékhez képest.

3. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Beruházások

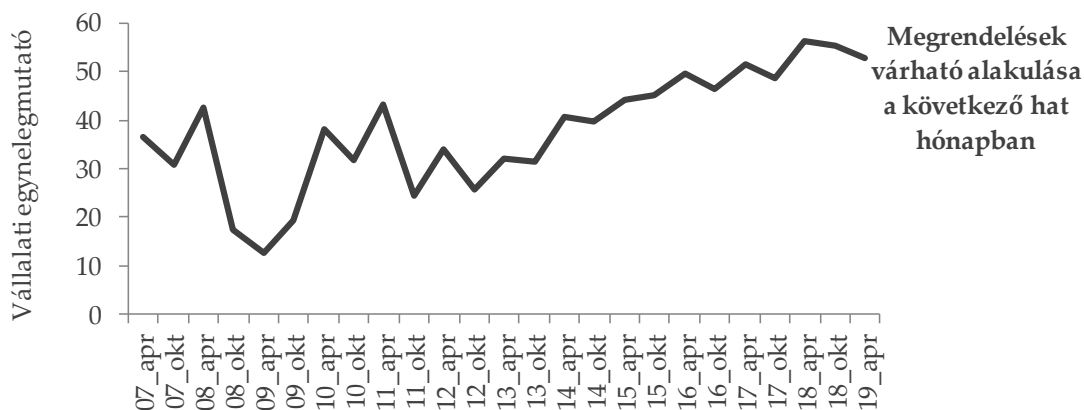
Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához az építési- és gépberuházások négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk. A Konjunktúramutató kiszámításának módja, és a felhasznált komponensek részletes bemutatása tanulmányunkban érhető el.

A megrendelések várható alakulásával kapcsolatban enyhén pesszimistábbakká váltak a vállalkozások: az előző félévhez

képest 2 ponttal csökkent a mutató értéke, így jelenleg 53 ponton áll.

4. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Rendelésállomány

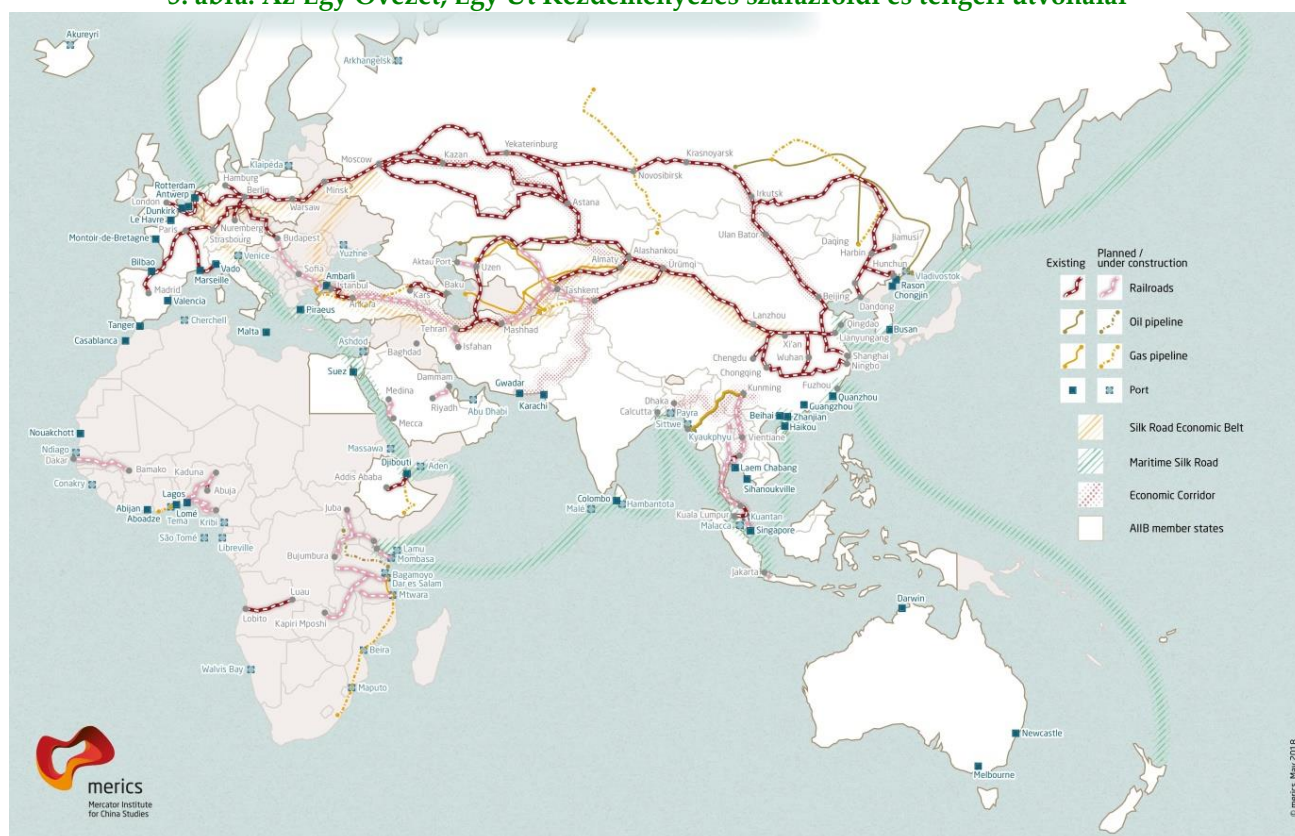
Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához a rendelésállomány négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk. A Konjunktúramutató kiszámításának módja, és a felhasznált komponensek részletes bemutatása tanulmányunkban érhető el.

Az Olaszország és Kína közötti Új Selyemút-megállapodás jelentősége az EU számára

Kína Egy Övezet, Egy Út Kezdeményezése (Belt and Road Initiative; BRI) a kínai kormány 2013-ban indított programja, amelynek célja Ázsia összekötése Afrikával és Európával szárazföldi és tengeri útvonalakon. A program Egy Övezet, Egy Út (One Belt One Road; OBOR), Selyemút Gazdasági Övezet, illetve 21. századi Tengeri Selyemút néven is ismert. A projekt célja a Kínát Európával és Afrikával összekötő régi kereskedelmi útvonalak felélesztése és kiterjesztése korszerűsített vagy új vasútvonalak, kikötők, csővezetékek, elektromos hálózatok és autópályák révén, melyek elősegítik a térségi integrációt, illetve ösztönzik a kereskedelmet és a gazdasági növekedést. Az Egy Övezet, Egy Út Kezdeményezésbe 71 ország tartozik, Délkelet-Ázsiától Kelet-Európaig és Afrikáig, melyek a világ lakosságának felét és a globális GDP negyedét adják.

5. ábra: Az Egy Övezet, Egy Út Kezdeményezés szárazföldi és tengeri útvonalai¹

Forrás: Mercer Institute for China Studies

Egyes elemzők² szerint a BRI Kína stratégiája arra, hogy új piacokat nyisson fogyasztói javai és főleg piaci kapacitása számára, és növelje befolyását és ellenőrzését az olyan

létfonosságú infrastruktúrák fölött, mint a kikötők és a távközlés. Az Európai Unió (EU) és az Egyesült Államok hasonlóan kritikus álláspontot fogalmazott meg a BRI-vel

¹ Az ábra felirata: existing: meglévő; planned/under construction: tervezett/építés alatt; railroads: vasútvonalak; oil pipeline: olajvezeték; gas pipeline: gázvezeték; port: kikötő; Silk Road Economic Belt: Selyemút Gazdasági Övezet; Maritime Silk Road: Tengeri Selyemút; Economic corridor: Gazdasági folyosó; AIIB member states: AIIB tagállamok

² Godement, F & Vasselier, A. China at the Gates a New Power Audit of EU-China Relations. 2017. <https://bit.ly/2YKcZbI>

kapcsolatban. Az EU³ szerint ez a kezdeményezés (infrastruktúra-fejlesztésnek álcázva) a kínai vállalatoknak és érdekeknek kedvez, és aláássa a szabad kereskedelem elveit azzal, hogy hiányzik az átláthatóság az ehhez kapcsolódó beszerzések terén. Európai szövetségesei és az USA figyelmeztetései ellenére az olasz kormány 2019. március 23-án szándéknyilatkozatot írt alá Kínával. Ezzel Olaszország lett az első G7 ország, amely bejelentkezett Kína Egy Övezet, Egy Út

Kezdeményezésére. A szándéknyilatkozat célja elősegíteni az együttműködést a bankszektorban, egy kínai építőipari cég és olasz kikötők között, médiaorgánumok között, a technológia és a tudomány terén, valamint az olasz narancs kínai exportjában. Egyes elemzők⁴ szerint a megállapodás az olasz kormány stratégiája arra, hogy kiemelje az országot a recessziós ciklusból és fellendítse a gazdaságot.

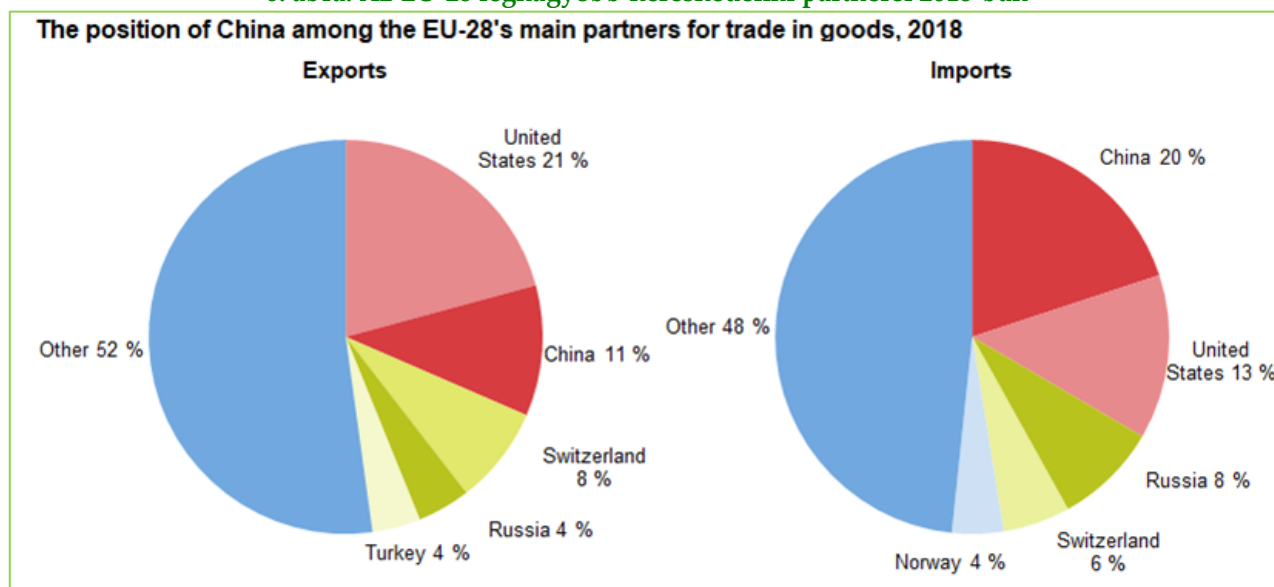
A megállapodás hatása Olaszországra és az EU-ra

Az EU és az USA figyelmeztetései ellenére számos európai ország csatlakozott Kína BRI-projektjéhez. Az elemzők szerint ennek fő oka a gazdasági válságok sorozatos előfordulása. Az Európai Szakszervezeti Intézet jelentése szerint⁵ 2018-ban az EU adóssága meghaladta a bruttó hazai termék 80%-át. Görögország, Olaszország és Portugália adóssága meghaladta a 100%-ot⁶. Közülük egynek sincs

elegető adóügyi eszköze a helyzet kezelésére.

A 6. ábra Kína pozícióját mutatja az Európai Unió legnagyobb kereskedelmi partnerei között 2018-ban. Kína volt az EU második legnagyobb partnere az áruexport terén és a legnagyobb partnere az áruimport terén.

6. ábra: Az EU-28 legnagyobb kereskedelmi partnerei 2018-ban

Forrás: Eurostat

³ Rod Sweet. EU criticises China's "Silk Road", and proposes its own alternative. Global Construction Review. 2018. <https://bit.ly/2EzzBo3>

⁴ Cristiani, D. Italy Joins the Belt and Road Initiative: Context, Interests, and Drivers. (Online). 2019, April 24. <https://bit.ly/2wcOBDt>

⁵ ETUC and ETUI. Benchmarking working Europe, Brussels, ETUI. 2019. <https://bit.ly/2HuFG6N>

⁶ Shipman, A. Eurozone is recovery resistant but it could also be recession-proof. [online] The Conversation. 2019. <https://bit.ly/2VVSZ7iC>

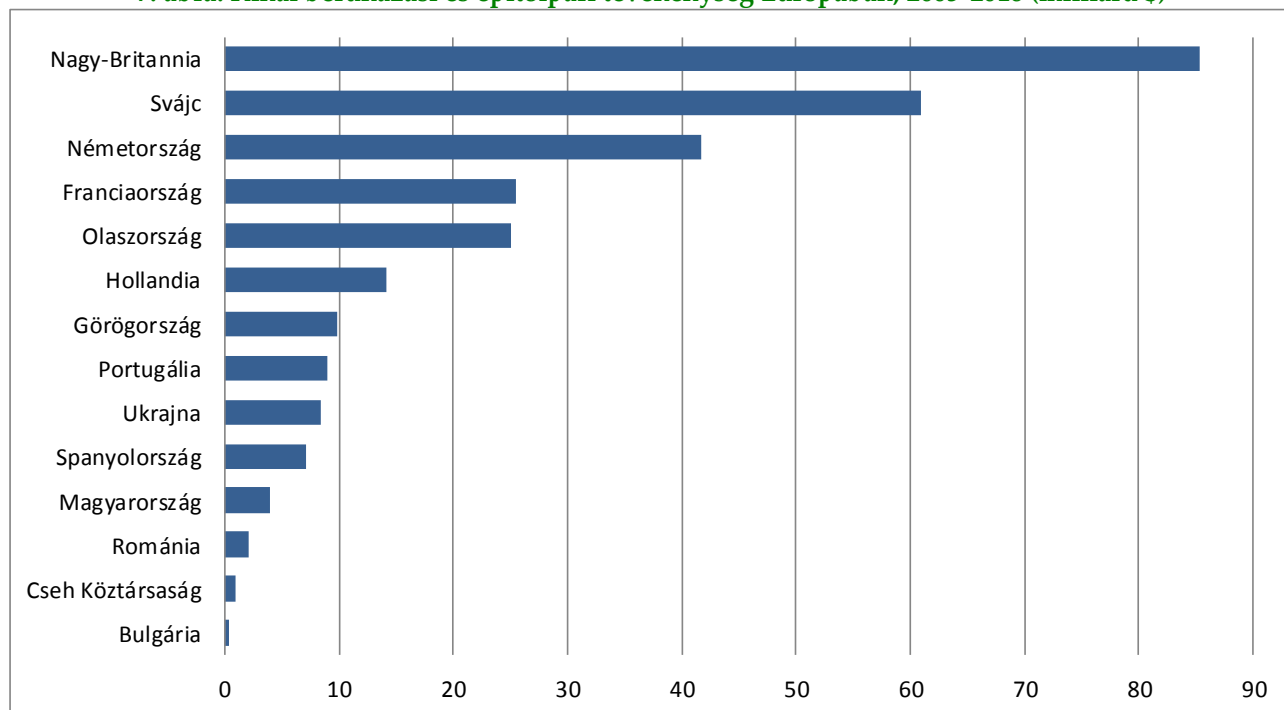
A világbank szerint⁷ a BRI-országok hozzájárulása a globális kivitelen növekedett, de jelentős részesedés csak Kína esetében tapasztalható, mivel sok országban nem volt meg a megfelelő infrastruktúra és hiányoztak a hatékony intézkedések. A BRI-folyosó hozzájárulhat ezen hiányosságok pótlásához és azon országok összekapcsolásához a világ többi részével, melyek eddig kevésbé integrálódtak a világ gazdaságba. Ráadásul a hálózatok javítása a BRI révén csökkentheti az átfutási időt és pénzt takaríthat meg. Az Ázsia és Európa közötti kereskedelem eddig elsősorban két módon zajlott – lassú (de olcsó) tengeri úton és gyors (de drága) légi úton. A BRI-vonatok gyorsabbak a tengeri szállításhoz és olcsóbbak a léginél, ezért igen hasznosak lehetnek a határokon átnyúló kereskedelem céljai tekintetében, nem csak a hosszú élettartamú termékek, de az élelmiszeripari javak esetében is.

Olaszország és Kína nemrégiben kötött megállapodása azért került reflektorfénybe,

mert Olaszország volt az első nagy gazdaság, amely aláírta a kínai Egy Út, Egy Övezet Kezdeményezést. Olaszország az eurozóna harmadik legnagyobb gazdasága, de kevesebb kínai beruházás érkezik az országba és kisebb mértékű a kereskedelem Kínával, mint más Unió országokban. Olaszország politikai és gazdasági helyzete következtében helyezkedett a G7 országoktól és az EU-tól eltérő álláspontra, amelyek igen szkeptikusak voltak a BRI-vel kapcsolatban.

A 7. ábrán látható, hogy Olaszország elmarad a nagy európai gazdaságoktól a kínai beruházások terén. Olaszországba 24 milliárd dollár érkezett (az American Enterprise Institute adatai szerint) 2005 óta, ami elég csekély összeg a szomszédjához, Németországhoz viszonyítva. A Kínával folytatott partnerség további kínai tőkebeáramlást eredményezhet, ami mentőövet jelenthet a nehéz helyzetben levő olasz gazdaság számára.

7. ábra: Kínai beruházási és építőipari tevékenység Európában, 2005-2018 (milliárd \$)

Forrás: American Enterprise Institute

⁷ RUTA, M. Three Opportunities and Three Risks of the Belt and Road Initiative. 2018, May 14. <https://bit.ly/2M1OIFt>

Korábban Olaszországnak nem volt jó a viszonya Kínával, de most, ezzel a kétoldalú kapcsolattal növelheti oda irányuló exportját. Ráadásul Olaszország, amely

hagyományosan kitűnik divat- és luxuscikkeivel, igyekszik erősíteni „made in Italy” márkáját, Kína pedig elismerten a luxuscikkek és divat-iparágak fontos piaca.

A megállapodásban rejlő esetleges kihívások

A Selyemútban benne van a gazdasági növekedés serkentésének lehetősége, de számos kihívással is jár. Az elérhető jelentések alapján az Egy Övezet, Egy Út projektek sokszor kínai cégeket és munkaerőt használnak az építkezéseknél helyi cégek helyett. A BRI jellemzőit és feltételeit nem hozzák nyilvánosságra az érdekelt felek számára a fogadó országokban, és eddig a BRI-projektek 89%-át kínai vállalatok valósították meg. Csak néhány szakmunkát bíznak helyi munkavállalókra, és időnként a nyereségrészesedés is méltánytalan mértékű. Ezek a projektek hosszú távú, több évtizedre szóló üzemeltetési szerződések, illetve bérleti konstrukciók formájában ellenőrzés alatt tartják az infrastruktúra-projekteket. Számos országban, így Malajziában, Sri Lankán, Nepálban, Bangladesben, Kenyában, Ugandában, Ecuadorban stb. növekvő aggodalmat okoz az átláthatóság hiánya, ami miatt később nem lehet elszámoltatni a politikai vezetőket. Továbbá számos lezárult projekt nem hozta meg a kívánt eredményeket, és növelte az országok hitelfizetési kockázatát, illetve visszafizetési nehézségeit. Sri Lanka, a Maldív-szigetek és Malajzia küzdelme a kölcsönök törlesztésére vonatkozóan figyelemre méltó példa Kína adósságcsapda-diplomáciájára.

A Centre for a New American Society jelentése Kína Egy Övezet, Egy Útjának osztályozásáról (Grading China's Belt and Road)⁸ több kihívást is azonosított az Egy Övezet, Egy Út projekttel

kapcsolatban, így a nemzeti szuverenitás erózióját, az átláthatósági kérdéseket, a fenntarthatatlan pénzügyi terheket, a negatív környezeti hatásokat, a korrupciót. A jelentés tíz, a BRI keretében zajló kínai projektet elemez a világ minden tájáról, de egy olyat sem talál, amely mentes valamennyi azonosított kihívástól. A jelentés megállapításai tehát bepillantást engednek azokba a potenciális kihívásokba, amelyekkel Európa is szembekerülhet a BRI kapcsán a jövőben.

Továbbá kockázatosak Kína infrastruktúra-fejlesztési szándékai, hiszen lehetséges, hogy emögött Kína adósságcsapda-diplomáciája és stratégiája áll, annak érdekében, hogy meghódítsa a nemzetközi piacot és világszerte megerősítse katonai befolyását. A Bloomberg⁹ összeállítása szerint Kína Európába irányuló beruházásai, fúziókkal és felvásárolásokkal (M&A), illetve zöldmezős beruházásokkal együtt összesen 318 milliárd \$-t tesznek ki. Ezen kívül Kína hozzávetőlegesen 360 európai vállalatot vett át. Az EU A beruházás helyzete Európában és a világban (The State of Investment in Europe and the World) c. jelentése¹⁰ megemlíti azt is, hogy az EU-ba irányuló kínai beruházások növekedése ellenére a kínai zöldmezős beruházások aránya továbbra is 5% alatt van. Továbbá nem világos, hogy milyen szintű ellenőrzést gyakorolnak Kína BRI-partnerei. Vagyis joggal mindható, hogy a BRI lehetőségeket kínál Európának, de elsősorban Kína befolyását terjeszti ki az eurázsiai térségben és azon túl.

⁸ Daniel Kliman. Et al. *Grading China's Belt and Road*. Centre for a New American Society. 2009. <https://bit.ly/2VSB7vP>

⁹ <https://www.bloomberg.com/graphics/2018-china-business-in-europe/>

¹⁰ European Union. Greenfield Investment Monitor. In Focus: China's Expansion in the EU. 2017. <https://bit.ly/2EkNYwk>

Konklúzió

A Kína és Olaszország között létrejött megállapodásnak különböző értelmezései vannak, de a BRI valódi céljait még mindig nem látjuk világosan. Nem egyértelmű, mekkora befolyással rendelkeznek a partnerországok (Kína BRI-partnerei) a megállapodásban. Túlságosan korai lenne azt mondani, hogy a BRI-tagság megnyitja az együttműködés területeit a különböző országok között Euráziában és fokozza a nemzetközi kereskedelmet. Tekintettel Kína adósságcsapda-diplomáciájának történetére az afrikai és ázsiai országokban, tagadhatatlan, hogy Kína a jövőben megtarthatja az ellenőrzést az infrastruktúra és a piacok fölött, ez esetben pedig a BRI adósságcsapdává válhat a gyengébb európai országok számára.

Továbbá Európa fontos kulcs Kína Egy Övezet, Egy Út Kezdeményezésében, hiszen az európai piac döntő fontosságú Kína átfogó növekedése szempontjából. Ahogy Olaszország gazdasági és geopolitikai helyzete oda vezetett, hogy aláírja a BRI-megállapodást Kínával, ugyanígy fogja Kína célba venni a gazdaságilag gyenge, jelentősen eladósodott európai országokat, hogy jobban elérje Európát. Nem kétséges, hogy az Olaszországgal kötött megállapodás siker Kína számára, hiszen ezáltal megvethette a lábát a Mediterrán térségben, és a megállapodásnak igen jelentős szerepe lesz az európai és mediterrán geopolitikai egyensúly alakításában.

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(Máj)	5,0%	4,9%	4,9%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Máj)	44,3	44,8	44,4
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Máj)	97,9	99,2	99,2
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Máj)	106		106
USA	Munkanélküliségi ráta	(Máj)	3,6%	3,6%	3,6%
	CB fogyasztói bizalmi index	(Máj)	134,1	130,1	129,2
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Máj)	50,6	52,5	52,6
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Máj)	49,4	49,9	50,1

¹ <https://www.ifo.de/en/umfragen/time-series>

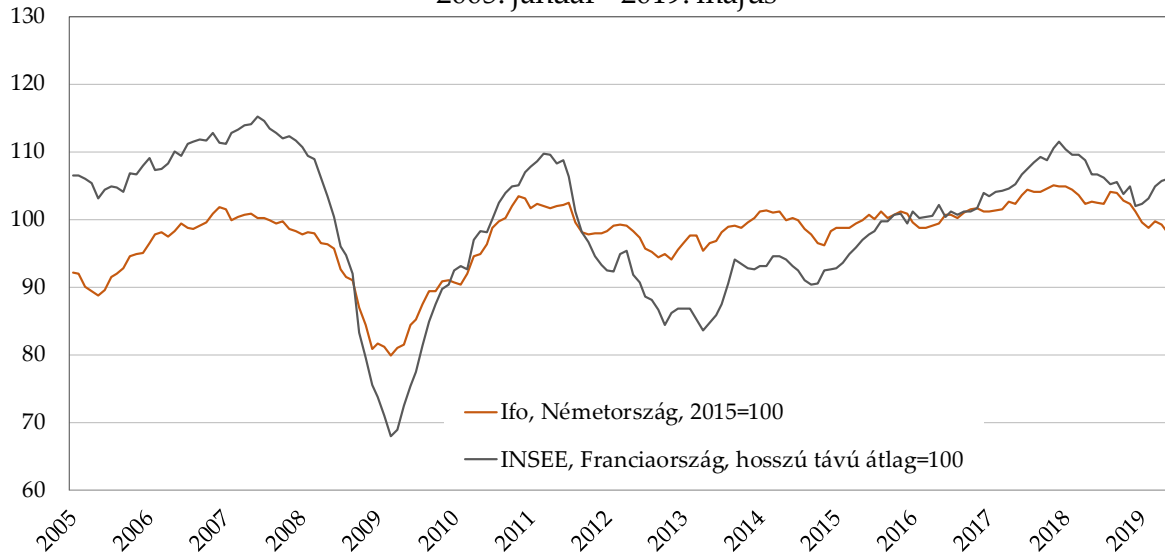
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban a munkanélküliek aránya áprilishoz képest növekedett és a várakozásokhoz képest magasabban alakult. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) és az IFO üzleti bizalmi index értéke az áprilishoz képest csökkent, és alacsonyabb, mint a várakozás. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi indexe az előző hónaphoz képest nem változott. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke nőtt és felülmúlta a várakozást. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke kis mértékben csökkent, és alulmúlta a várakozást. A munkanélküliek aránya áprilishoz képest nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A kínai beszerzési index értéke csökkent az áprilisi adatokhoz képest, és alulmúlta a korábbi várakozásokat.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján, 2005. január - 2019. május

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston, elemző, MKIK GVI

Vági Eszter, elemző, MKIK GVI

Renu Sharma, gyakornok, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Makó Ágnes, PhD

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2019. május, Budapest,

2019-06-14